

Had Genese

Klíč k černé magii

GUAITA

⚡

HAD GENESE
kniha II:
KLÍČ K ČERNÉ MAGII

Had Genese

KNIHA II

Klíč k černé magii

Stanislas de Guaita

VOLVOX GLOBATOR

Stanislas de Guaita

Le serpent de la Genese: La clef de la magie noire

přeložil Bohumil Janoušek

ISBN 80-85769-84-0

ISBN 978-80-7511-244-6 (pdf)

KLÍČ K ČERNÉ MAGII

„Meditatus sum graviter die ac nocte super
hisce, quæ videram, legeram, audieram,
didiceram...“

„Audiui omnes, spernebam nullum...
Non enim scientia mali, sed usus damnat...“

H. KHVNRATH: Amphitheatrum sapientiæ æternæ, pag. 146–147

Předmluva

Účelem naší druhé *sedmičky* je objasnit a vědecky interpretovat souhrn fakt a legend, uvedených v pojednání o *sedmičce* první.

Klíč k černé magii má dychtivým čtenářům otevřít poslední svatyni onoho chrámu Satanova, jehož nádvořím, zataraseným haraburdím bezjmenných fetišů a promíšeným podivnými modlami, již prošli v naší společnosti.

„*Aes nummos, lapides, cadaver, simulacra, nihilque...*“¹

V jasném světle spatří opět ono pandemonium, které nedávno prohledávali potmě nebo vyzbrojeni jenom matným světlem svítilny, až do jeho podzemních chodeb, navštěvovaných halucinujícími temnotami.

Vidět je dobré: poznat je ještě lepší. Odstup fantasmagorie *sabatu* a postup místo tomu, jenž chce poznat ďábla takového, jaký je!

Hodina satanského zjevení udeřila. Svátostnice se otvírá a modla, skvíc se kosmickým a všude skrytým ohněm, který je její vlastní podstatou a životem, odhaluje poslední tajemství svého vražedného bezvědomí.

Tento svazek vysvětluje a opravuje svazek předchozí: napravuje obrazy převrácené nebo padělané uměním mistra kouzel: na dřívější místo staví zvrácené obzory, poctivým světlem nahrazuje podvodný svit pekelných pochodní, jenž tak ochotně porušuje tvary a hraje lživými barvami. Tento svazek zkrátka obnovuje normální perspektivy místo perspektivy *sabatu* (zcela umělé a podporující kouzla), jež děsila očarované oči na kozlově úrovni.

Vysvětlující paralelismus sedmi kapitol prvního a druhého svazku se nám zdál být otrockou metodou, jíž, jak se domníváme, není nutno se přidržet. To by znamenalo zřítí se zvláště vydatného systému tarotových souvztažností. Běží ne tak – jak za to máme – o opětne

---

¹ *Tryphon*, mnich a básník XII. století, citovaný Viktorem Hugem (*Bídníci II*).

opakování fakt, zmíněných v knize předchozí za účelem rozboru jejich mechanismu, jako spíše o stanovení všeobecné teorie okultních sil, rozhodně syntetické, jejíž znalost by našim čtenářům umožnila, aby sami od sebe poznávali – i když bude třeba soudit a priori – způsob i příčinu nejen těch fakt, která jsme vybrali za příklad, nýbrž bez rozdílu všech podobných, která se každodenně naskýtají badatelovu důvtipu. Pokusíme se alespoň v některých případech, oznámených v I. svazku, o přizpůsobení zásad faktů, což by bylo zbytečné dělat u všech. Dokonce se nebudeme rozpakovat – aby se přerušila jednotvárnost abstraktních badání – abychom podepřeli své teorie novou kritikou pomocí nových, tu a tam uvedených příkladů.

Čarodějství neboli *černá magie*, kterou ostatně definujeme jako „užití okultních sil přírody ke zlému“, se liší od vysoké a *božské magie* třemi hlavními body: Předně odlišným záměrem, pak stupněm znalosti nebo neznalosti užívaných prostředků a konečně odlišnými výsledky.

Avšak poznamenali jsme v jedné knize, a nemůžeme se již k tomu vracet, že mág i čaroděj užívají ke zcela různým účelům, ke zcela různým činům jednoho a téhož činitele, oběma společného: *astrál*.

To znamená, že naše druhá *sedmička (Klíč k černé magii)* se omezí téměř jen na studium astrální úrovně,¹ nadsmyslného bojiště, kde na sebe za rachotu hromu narážejí ohnivý meč *Michaela-archanděla* a blesky metaající vidlice *Satana-Panthea*. Hrozný souboj! Z jedné strany osudný zápasník *Hylé*, slepý instinkt, hromadná obluda reakcionovaná šířavými individuálními vášněmi, z druhé strany svatý bojovník *Arké*, jasná inteligence, vědomě sjednocená na úrovni prozřetelnosti: to je legendární anděl a démon, potýkající se rovnými zbraněmi v kraji kosmického ohně!

Hle, astrál – ohnivá vidlice v drápech Satana, plamenný meč v rukou Cherubových. Mohli bychom připojit v duchu učené gnostické školy: Hle, vsetvarý astrál a proměnitelný působce: chvíli sám Satan, když podléhá hromadným silám zla, pak opět světlo slávy vyvolených a mystické tělo Ducha svatého, je-li uváděn do pohybu prozřetelnostními silami.

Svědomité studium astrálna shrnuje oba tyto paradoxní jevy, z čehož plyne, že *Klíč k černé magii* nezjednává pouze přístup k budově zavržených věd, nýbrž může také otevřít chrám, ne-li svatyni vysoké a božské magie.

Proč chrám, a nikoli svatyni? Nehledě totiž k astrální úrovni, o níž víme, že je v podstatě společná oběma nepřátelským vojskům, nebeskému i pekelnému, mág je činný i na jiných úrovních, zcela neznámých

¹ Zejména v jejich vztazích k fyzické úrovni.

zastáncům kouzel. Podobné výšiny jsou dostupné jedině vzletu orla nebo mystické holubice, kdežto nečisté houfy sov a supů arkána nikdy nepotřísní neposkrvrněný éter.¹

Nediv se, milý čtenáři, setkáš-li se na každé stránce tohoto svazku s teoriemi, které stejně zájímají hierofanty světla i hierofanty noci. Především se varuj domněnky, že v tomto II. svazku jsou zhuštěny všechny věčné principy kabaly a svaté magie. Obsahuje pouze v nepřímém způsobu jejich méně vznešené nauky a my tentokrát asi sotva překročíme pozemské pásmo, které v třetí *sedmičce* směle přejdeme, abychom osvětlili, seč naše síly stačí, strašlivý *problém zla*. I tehdy bude vše daleko toho, aby bylo vyloženo. Jiné dílo, pozdější, zlíbí-li se Bohu, bude čelit posledním odhalením tradicionální vědy mágů: alespoň to, co z nich lze prozradit našim skrovným prostřednictvím, se v pravý čas objeví na svém místě. Buď ostatně přesvědčen, že poslední slovo těchto arkán nikdy nevyřkne ani my, ani nikdo jiný.

Chceš se dozvědět hluboký smysl toho? Ten je: I když předpokládáme, že by úplně zasvěcený adept svolil k tomu (a to je nemožné), aby nebeská *Isis* byla zbavena svého posledního závoje, ruka znesvěcovatele, která náhle ochroměla, by nebyla schopna svatokrádeže. Výrazy by vypověděly službu jeho myšlenkám, ba i v domněnce, kde by je pokládal za vhodné, by je vyjádřil řečí tobě neznámou. Nechme metafor. Slyš, co předpovídá jeden z esoterních mistrů takovému adeptu:

„Čím výše se povznese v nadmyslné sféře, čím více se přiblíží nevyzpytatelné *bytosti*, o níž rozjímat, má být jeho štěstím, tím méně bude moci sdělit bližním svoje poznatky, neboť pravda, která se mu dostává v nadmyslných a stále více zobecněných tvarech, nebude nijak moci být vtěsnána do rozumových, smyslům přístupných tvarů, které jí bude chtít dát. Zde právě pobloudili mnozí mystičtí rozjímači. Jelikož dostatečně neprozkoumali trojí modifikaci své bytosti a protože neznali vnitřní složení lidské čtverky, nebylo jim známo, jakým způsobem se děje přeměna ideí, jak v řadě vzestupné, tak v řadě sestupné, takže směřující ustavičně chápavost a inteligenci a nečiníce rozdíl mezi plody své vůle dle toho, zda působila na to nebo ono z těch modifikací, do-

¹ Tím míníme obyčejného čaroděje a síly jím užívané. První díl *Hada Genese* dostatečně osvětlil, na jak nízké úrovni zhovadilosti a mravního otroctví stojí řemeslníci černokněžnictví (goëtie). Nicméně nesmíme zapomenout, že Satan se podle potřeby proměňuje, chce-li znepokojovat i samu úroveň intelektulání. Leč na této úrovni má jméno *Blud* (dí I.) a v této podobě nemá co činit s čarodějstvím ve vlastním smyslu. Jestliže jsme tedy mluvili (dí I., kap. 7.) o černých magicích myšlenkového umění, byl to širší esoterní pojem a čtenáři již zasvěcení se nemohli mýlit o duchu, který nám téměř diktoval tento aforismus. „Není odvětví lidské činnosti, kterého by Satan nebyl s to se zmocnit a prosáknout jej, jako není odvětví lidské činnosti, jež by božská inspirace nemohla posílit a zušlechtit.“ (Díl I.)

kazovali často opak toho, co chtěli dokázat, a z jasnovidců, jimiž snad byli, se stali vizionáři.“¹

Tyto řádky *Fabre d'Olivet*a se budou zdát nezvratné každému, kdo zná teorii trojjediného člověka. Jako příklad k doložení výše vypsaného projevu uvádí tento filosof nejznamenitější poblouznění nejgeniálnějšího jasnovidce moderní doby, onoho závratného *Jakuba Boehma*, jež *Saint-Martin*, jeden z prvních učitelů *Fabre d'Olivet*a, neváhá prohlásit za veliké světlo, které se objevilo na zemi po *Tom*, který je světlem samým.² Tento nevzdělaný umělec, jehož odvážný pohled (praví *Fabre d'Olivet*) pronikl až do božské svatyně, totiž skutečně necouvl před žádným tajemstvím.³ Nejsa spokojen tím, že se pohroužil do propasti *Vodh*, aniž by zahynul a spatřil blesky, šlehající z *Jahovy* tváře, aniž by zemřel tento veliký myslitel, opojený principem ohně, pokoušel *Hospodina!* *Jakub Boehme* chtěl povědět vše, zjevit vše nepokrytě, vše až k předvěcným kořenům přírody a samého *Boha*... Tehdy bylo jeho pero raněno malomocností a jeho jazyk žvatlavostí.

Nemůže zapřít, že *Boehme* nezapltil svoji odvážlivost příliš draze. Zdá se nám tak alespoň, přirovnáme-li tohoto jasnovidce s tolika ubohými vizionáři, kteří byli stíženi slepotou, šílenstvím, nebo smrtí za to, že sestoupili do propasti, zcela zavržitelné v porovnání s božskou hlubinou: za to, že zničili svoje zřítelnice v oslnivé záři *pekla*, a konečně – je-li třeba povědět vše – za to, že vyčerpali svoji substanci, evokující bytost, která se neprojevuje dříve, dokud ji člověk nestvoří ze své touhy, dokud ji neuhněte ze svého těla a ze své krve a dokud ji neoživí a nenapojí svým životem: neboť *Satan* neexistuje v tom smyslu, jak si jej představují přísně pravověrní agnostikové, nenapravitelně zaujatí pro oficiální manicheismus.

Toto umění právě tak sebevražedné jako vraždící – autovampyrismus (samoupírství) evokující *nicotu*, tvořící dábla, je obsaženo v tajemstvích, jež se tato kniha pokusí rozřešit.

II.

Avšak dříve, než objasníme obvyklá díla černého mága, naznačivše, jakými prostředky, jakými zbraněmi a jakou taktikou dovede jeho neústupná vůle dobývat vítězství a nespravedlnosti, je třeba vyklidit pole zpozdilých domněnek a lidových předsudků, aby se nezavdala příčina k nedorozumění.

¹ *Zlaté verše Pythagorovy*, str. 359–360.

² Listy psané *Kirchbergrovi* z *Liebistorfu*, str. 9 knihy *Correspondence inédite de Saint-Martin*, vydané *Schauerem* a *Chuquetem* (Paříž, 1862).

³ *Zlaté verše*, str. 360

Přesné rozlišení na to může vystačit, avšak toto rozlišení se přímo vnucuje, a mágům se dávalo za zlé, že se domnívali, že mohou obejít tuto překážku, pokládajíce za méně zahambující temnošedě vyšívat svou theosofickou kanavu, aniž by především rozmotali tak křiklavé přadeno. Jiní pokládali za pohodlnější rozetnout tento gordický uzel libovolným přisvědčením nebo popřením: avšak podle toho, zda rozhodli v tom nebo onom smyslu, zbytečně pobouřili svědomí prostých, anebo pronesli podle vůle učenců nějaké bezvýznamné tvrzení.

Tento záhadný otazník, který se zvedá na prahu přírodních věd, i samotné matematiky, rovněž jako na prahu filosofie a historie, je zde zřetelně napsán: *Existuje nadpřirozeno?*

S výhradou přesného určení, které bude následovat, zní naše odpověď kategoricky:

NADPŘIROZENO NEEXISTUJE.

Mohou-li nám být namítnuta takřka nepopíratelná a dokonce i experimentálně potvrzená fakta, s nimiž běžná mluva spojuje epitheton „nadpřirozené“, nemůže to vzbudit nejmenší pochybnosti.

Hlavní věc je, abychom se dohodli na slovech. A toto slovo zde vede ke zmatkům a, co je ještě horší, přispívá k diskreditování theologických věd, favorizující pod jejich ochranou jedno z těch mínění, která se nejvíce přičií pravdě a urážejí i sám zdravý rozum a která se rozšířila po světě k veliké radosti fanatiků a hlupáků, totiž víra v božskou libovůli, jež řídí vesmír, nedbajíc přírodních zákonů a často jim i odporující.

Jestliže nějaké slovo připouští nebo se zdá připouštět několikerý význam, nesluší se, abychom dali přednost tomu, který se dovolává kmenového slovozpytu bez újmy přenesených významů, které jsou z nich odvozeny na způsob nikoli již zákonné spojitosti, nýbrž spojitosti rozumové, upravené dle nezměnitelných zákonů analogie? (Analogie, tvůrčí princip každého přirovnání, jakož i každé syntézy, tvoří skutečně spojitě řady odvozených významů, které jsou ke smyslům čistě kmenovým v témž poměru, jako adoptování synové k dětem v manželství zrozeným.)

Vraťme se ke slovu „nadpřirozené“, které se obecně pojímá ve vlastním a nikoli přeneseném smyslu. Rozeberme je: z čeho je odvozeno? Nesporně ze slova příroda.¹

¹ Kořen slova *natura* (příroda) je *natus* (zrozený), takže kdybychom chtěli užit závěr, který se zdá trochu paradoxní, mohli bychom již pozlobit přívržence nadpřirozeného, odvodíce etymologicky toto: Křesťanské náboženství samo je přirozené, poněvadž Kristus je inkarnací božského Syna, zrozeného z Otce od věčnosti: „*Et ex patre natum, ante omnia saecula... Deum de Deo.*“ – Je to tedy Bůh přirozený? – Ale my nehodláme dále pokračovat v tomto mudrování. Jedině Bůh je nadpřirozený, poněvadž on neexistuje, on je.

Co je tedy příroda? Přesný výklad nelze podat tak snadno, jak bychom se v prvním okamžiku domnívali.

Silně pochybujeme, že ve slovníku myslitelů je slovo, kterého bylo hůře zneužíváno. Kdykoli nějaký pisálek bloudící v labyrintu bytosloví – společný osud všech, kteří chtějí bez obalu pojednávat o principu bytosti nebo o jejich původu nebo podstatě – se ocitá v úzkých, dovolává se nevyhnutelně slova „příroda“, aby zakryl zmatek ve svých myšlenkách a pod zdánlivou hloubkou zastřel nejasnost nebo nedostatečnost své myšlenky. Příroda! Ta odpovídá všemu: díky tomuto substantivu se žádný nedostane do úzkých. Proto také ztratilo všechn kategorický význam, určitý ráz a přesný smysl, tak jako peníz, který byl dlouho v oběhu: obraz na něm není již znatelný, zbývá sotva obrys neurčitého profilu.

Díky filosofickým frázistům je slovo příroda výraz, který značí vše a nic. Podle onoho stínu významu, který jí zbyl, bychom mohli říci, že příroda je to, co *existuje*, jako zase Bůh je ten, *kteřý je*.

Připustíme-li tedy tuto vulgární definici, můžeme již říci, že je právě tak absurdní tvrdit existenci nějaké věci nebo nějakého zjevu *vně přírody*, jako by bylo chimérické představovat si nějakou bytost nebo mocnost *vně Boha*. Jestliže přirozené znamená tolik jako to, co existuje, pak nadpřirozené znamená tolik jako to, co je mimo existenci, což zase znamená, co neexistuje. Tomu lze nesnadno uniknout. Slovo „nadpřirozené“, užitě o přírodních zjevech, se nám zdá právě tak komické, jako by bylo slovo „nadbožské“, užitě o bytostech duchovních.

Chceme-li slovu příroda dát jeho pravý smysl a obnovit celý jeho dosah, je zajisté třeba, abychom počali odhalovat některá nejvyšší tajemství vědy. O to se právě pokusíme ve III. svazku (*Problém zla*), až budeme zkoumat přírodu v jejím principu, v její bytnosti, v její substanci a v jejích účincích: jak si ji třeba představovat v její neporušenosti, před pádem Adama, a konečně, co se z ní stalo ve všeobecné materializaci způsobené touto katastrofou a rozmnožením nebeského Adama v prostoru a čase. Všecky tyto otázky jsou spolu velmi úzce spojeny a náležejí, jak se zdá, do látky naší třetí *sedmičky*.

Program druhé *sedmičky* (*Klíče k černé magii*) skutečně nevyžaduje žádný takový rozbor. Tajemství קַדְמוֹת (*kadom*) – čili prvotních principů – a tajemství עוֹלָם (*'olam*) – čili konečných osudů – se dotýkají naší přítomné téze dost nepřímě. Uvažujeme o pozemském člověku na tom vývojovém stupni, kam jej zanesla vlna života na naší planetě, a zkoumáme, jak dalece může jeho zloba svést ke spoluvině živelnou přírodu, jejímž osudným zákonům je lhostejné, slouží-li zvrácenosti či pomáhají-li dobré vůli bytostí, které jsou s to upotřebit tyto zákony

za účelem ukojení svého egoismu, nebo za účelem vykonání obecného dobra.

Avšak naše třetí *sedmička (Problém zla)* připouští zcela jiný rámeček. Vizte, jak se rozšiřuje obor, který má obsáhnout: Na jedné straně, na východě, dosahuje mystický obzor až ke zplození věčné *přírody*,¹ k vyhlášení základního nařízení před pádem Adama, na druhé straně, na západě, se táhne až ke konci světa a k opětovnému scelení kmenných součástek v *jednotu*, až ke zbožnění Adama v lůně věčného *slova*.

Ať už vysvětlení těchto arkán, jež ostatně nesouvisejí s předmětem tohoto svazku, vyžaduje jakékoli rozbory, přece bude nutné, abychom se jich několika slovy dotkli již nyní; neboť bychom nemohli odpovědět, byť i stručně, na otázku: Co je vlastně příroda? – aniž bychom naznačili několika pevnými a stručnými rysy historii pádu, vyjádřenou, nikoli již slovy kosmogonické bajky, nýbrž v duchu esoterní a tradiční syntézy.

I mimo otázku přirozeného a nadpřirozeného, kterou naše odmlčení v této látce nechalo nerozřešenou, poskytuje toto násilné zasáhnutí do programu knihy III. ještě tu výhodu, že objasňuje původ astrálna, který by jinak zůstal zcela temný. Zároveň nám toto odbočení, které ihned budeme číst, umožní osvětlit základní rozdíl mezi východními a západními theosofickými školami, jehož meze, jak se zdá, je tím spíše nutno určit, čím méně byl až do dneška pocítován. Zdalipak na něj někdo upozornil před námi? V každém případě doufejme, že veřejnost dovede ocenit důležitost přesného rozlišení, které se nám zde zdá být nezbytné.

Zkoumáme-li totiž různé zdroje okultního učení, ocitáme se před dvěma zcela různými proudy, před tradicemi sobě takřka odporujícími.²

První proud (totiž proud mojžíšského esoterismu, jež vykládá Fabre d'Olivet, a vůbec proud tajné nauky západní, ať se přidržíme ryzí kabalistické tradice, nebo sledujeme tradici mystiků od Alexandrie až po naši dobu, projdouce gnosi, templáře, rosekruciány, Paracelsa, Fludda, Crollia a školu jasnovidců: Boehma, Gichtela, Leadeové, Martinesa, Dutoit-Mambriniho, Saint-Martina, Molitora atd.) – první proud nás přivádí přímo k pojetí absolutna věčného života a přírody jako jsoucnosti, kdežto smyslům přístupná a nejistá příroda a materiální a konkrétní vesmír by byly pouze jejím produktem na způsob nahodilé úchyvky, tj. nahodilou nehodou.

¹ Boehme.

² Odporující co do východiska jejich kosmogonie, nikoli však co do jejich učení o velkých zákonech nynější přírody. V tomto ohledu jsou obě školy velmi často v úplné shodě.

Věčná *příroda*, uvažována před pádem, plodná choť Boha (kterého projevuje, rodící svůj *logos*), by tvořila onu sféru *božské jednoty* (pleroma Valentinovo), v níž se harmonicky pohybují všechny bytosti uvnitř emanované, jejichž souborem je *Adam Kadmon*,¹ jinak *slovo*. Slovo zplouzené z nerozlučného spojení pouhého *ducha* a živoucí univerzální *duše*, anebo, chcete-li, raději *mužského Boha* a *ženské přírody*; *Slovo*, ideální *Adam-Elohim*,² na rozdíl od jednoho z jeho údů, které by bylo možno pojmenovat *Adam-Eloah*.³

V tom můžeme spatřovat původce a zároveň oběť oné nehody, o níž ihned promluvíme.

Jak došlo k této nehodě? Nerozumností Adama, uvažovaného (v nejnižším smyslu) jakožto Eloah stejné podstaty se *slovem*, jehož živým orgánem jaksi byl při svém počátku. Místo aby žil šťasten v mateřské substanci božské *přírody* a v jednotě se *slovem* – Adam, ponoukán *nachašem* **נַחַשׁ** (egoismem), chce poznat a pochopit přírodu v ní samé (v její základní podstatě předcházející božskému tvůrčímu polibku *bytosti*, v tom, co Boehme nazývá jejím temným kořenem, zkrátka v její děloze před oplozením). Zmocnit se této okultní podstaty, jež předchází zářnému zpodstatnění této osy možného života, který by chtěl být, avšak který není, to bylo šílenou touhou Adama. Eloaha. Nesmyslně se vrhá do propasti, hledá zde světlo, svobodný a všemocný život, avšak nalézá tu pouze temnotu,⁴ vzbuzující úzkost, dychtící a stále zkla-

¹ אָדָם קַדְמוֹן

² אֱלֹהִים אָדָם Avšak pravé jméno věčného *slova* je Jahve Elohim: יְהוָה אֱלֹהִים (Viz poznámku, kterou jsme uveřejnili v díle *Na prahu tajemství*.)

Tato nevysvětlitelná totožnost *člověka*, uvažovaného ve své univerzální podstatě, s Bohem, pokud je projevován svým *slovem* – tvoří veliké kabalistické arkánum:

a) „Co je Adam ve své univerzální podstatě, nemůže být vyjádřeno bez předchozího poučení vzhledem k tomu, že evropská civilizace, která zdaleka není tak pokročilá, jako byla civilizace asijská a africká před Mojžíšem, nedospěla dosud k těmto univerzálním myšlenkám a chybějí jí tudíž slova k jejich vyjádření.“

b) „Co je Adam ve své partikulární podstatě, lze vyjádřit, ačkoli tato idea, rozdělená v myšlence Mojžíšově, se nám ještě jeví v univerzální formě. Adam je to, co jsem nazval královstvím lidským a co se nepřipadně nazývá lidským pokolením; je to člověk ve významu abstraktním, tj. všeobecný souhrn všech lidí, kteří tvoří, tvořili a budou tvořit lidstvo; kteří se těší, těšili a budou těšit lidskému životu; a tento souhrn, taktó uvažovaný jako jediná bytost, žije vlastním univerzálním životem, který se dělí a obrazí v jedincích obojího pohlaví. Uvažován v tomto směru, je Adam mužem i ženou.“ (Caïn, str. 29–30)

V tomto velmi pozoruhodném citátu Fabre d'Olivet a se mluví nejprve o *slovu* či *Jahve-Elohimech* neboli Adamu-Kadmonovi a pak o *tělu slova* či Adamu-Evě neboli Adamu-Eloahovi.

³ אָדָם אֱלֹהִים שְׂפִיכָבָה

⁴ חֹשֶׁךְ *chošek* Mojžíšův, zahalující *tehom*; a ve shodě s helénským esoterismem:

mané, neplodná muka, slepé úsilí... Propadá se v nicotu, dychtící po bytí, která vysává jeho život a jejíž larvou, neustále šířanou, se brzo stane.¹

Avšak *prozřetelnost*, vyšší inteligence přírody, předvíдалa tuto hroznou možnost; i vysílá tvůrčí paprsek do *propasti*. To je Paracelsovo a Boehmovo *Fiat*² – a lék připravovaný silou celé věčnosti přejde v činnost pro spásu Adamovu.

Temnoty předvěčné pouště (tato základní zásoba, kam se přichází zpodstatňovat, odrážejíc se tu, neviditelné světlo pouhého Ducha), tyto temnoty jsou utkány ze tří potenciálních sil, spojených do fysiogenické baterie: Ze síly stlačující (matky hustoty), síly roztaživé (matky řídkosti) a konečně síly otáčivé, vznikající ze zápasu těchto dvou sil (matky principu ohně). Tento trojí dynamismus, okultní základ všeho bytostného života, se zmocňuje Adama-Evy. Roztaživá síla, rozšiřující Adamovu substanci, rodí אֱבֵל *Abela*, éterický prostor, prvek odstředivý; síla stlačující rodí קַיִן *Kaina*, čas-rozdělovač, prvek dostředivý. Neboť podléhá změně, poznává Adam čas; stává se tělem, poznává prostor.

Čas zhušťuje prostorovou éterickou substanci v mlhovinu; Kain přemáhá Abela, z čehož vzniká hmotný svět, který se organizuje na základě třetí vlastnosti *propasti* (otáčivé síly), která plodí שֵׁשׁ *Setha*, siderální rozvržení adamské substance v *prostoru* prostřednictvím *času*.

Boehmovo *Fiat*³ neboli paprsek vyslaný *prozřetelností* rozžehl v *propasti* astrální světlo – sluneční systémy se organizují... Od té doby se

Veliká noc Orfeova, noc-matka, děloha Prothyreina (veliká *bohyně*) dříve, než je oplodněna velikou *bytostí*, zrodí *prvorozeného*, univerzální *logos*, z něhož vyjdou všichni bohové po párech (srov. *Hymny orfické*).

¹ Zaznamenejme zde dvě hlubší tajemství:

I. Kořen temnoty by se byl nikdy neukázal navenek, protože je sám o sobě nicotou, kdyby jej nebyl projevila Adam, sděliv mu své bytí a poskytuv mu svou vlastní substanci. Takto jej realizoval, noře se do něho, a odtud zlo, produkt této exteriorisace – zlo, jemuž nebylo souzeno, aby se objevilo v přírodě.

II. To nám osvětluje zdánlivé podivínské mínění Fabre d'Olivet, který komentuje Mojžiše:

„Život Adamův, který plynul majestátním, tichým krokem do věčnosti, se náhle zastavil a počal se pohybovat opačným směrem. Vrátil se tedy z *nocí*, z níž vyšel, a to byl *prostor*; couvl do *věčnosti*, a to byl *čas*.“ (Viz *Cain*, poznámky, str. 202).

² Jedině následkem dost hrubého omylu mohli tito velcí mužové zastávat takové mínění. *Fiat lux*, to je zájné zpodstatnění, odhalení *přírody*-podstaty. *Fiat* tedy předchází pádu. Co zmátlo Paracelsa a Boehma při výkladu tohoto Mojžišova verše (Genese I, 3), byla domněnka pádu, jenž předcházal pádu Adamovu (pád andělů). Neboť, ať už byly dvě postupné katastrofy nebo nebyly, je jisté, že Mojžiš znal nebo připustil jenom jedinou, totiž katastrofu Adama-Evy, z níž bere svůj veškerý smyslový projev a veškerý časový řád.

³ Viz předchozí poznámku.

bude Adam rozkladem na kmenné činitele prostřednictvím času šířit do všech světů, které kolotají v prostoru, až do dne úplného očistění a návratu k jednotě scelením dělitelného prostoru a úplným zničením času rozdělovače.

To je asi podstatou tohoto učení,¹ ať už chceme s Boehmem a celou mystickou školou myslet na dvojí postupný pád: pád Lucifera-Eloaha, jenž byl první pohlcen bezednými temnotami *přírody*-podstaty (před osvícením) a – aby svedl Adama-Evu – zahaluje se do ׀׀׀ nachaša (třetí vlastnost *propasti*), do oné úzkost vzbuzující rotace (působené dvěma silami, stlačující a roztaživou), která je utajeným základem dvojího života, psychického a volního, všech stvořených bytostí; aneb ať předpokládáme s Mojžíšem, jak vykládá Fabre d'Olivet, že nachaš, neosobní síla, dostačil k přivedení pádu Adama-Evy.

Ostatně málo záleží na tom, zda před Adamovým pádem jiný Eloah-Adam (pojmenovaný předtím Luciferem) první porušil nebeskou rovnováhu nebo ne. Neboť připustíme-li s mystickou školou domněnku o dvou postupných pádech, Lucifera a Adama, z nichž první přivedil druhý, zůstává nicméně jisté, že Lucifer alespoň klesl sám od sebe, aniž by nějaký zlý duch byl původcem jeho mdloby. Tudíž výklad vědomého pokušítele nijak není nutný k vysvětlení pádu. Zda se do toho taková bytost vmísila nebo ne, je spor podružného významu, který nemá dělit theosofy, kteří spolu v ostatním souhlasí.

Jakkoli je náš výklad lakonický, charakterizovali jsme jím dostatečně proud první, proud západního okultismu.

Druhý proud (proud buddhistického esoterismu, a jak se nám zdá, všech ionských škol) nás vede k názoru, že hmotný vesmír je věčně obnovovanou manifestací vesmíru archetypického. Pád je pouhým alegorickým obrazem sestoupení *ducha* do hmoty a vykoupení pouhým

---

¹ Každá z těchto škol, které jsme zařadili pod všeobecné záhlaví „Tajné nauky západní“, má svou vlastní mluvu, nebo do toho alespoň mnoho nechybí. I když podstatný základ zůstává totožný, symboly a slovník se nekonečně různí. Ve svém výkladu jsme přijali mluvu oné školy, kterou pokládáme za nejučenější, tu, která sahá od Mojžíše, přes kabal a Boehma až k Fabre d'Olivetovi. I v tomto dlouhém řetězu esoterního předávání se vyskytují různá mínění, která je třeba vybrat, a několik dialektů, které je třeba sjednotit. Pojmenování východní a západní neznamenají vzhledem k okultní tradici nic absolutního; jsou nám diktovány okolnostmi. . . Mnohé asijské, ba i indické školy mohou vyučovat nauce shodující se s naší, jako je možno v Evropě nalézt esoteriky, kteří zastávají věčnost fyzického vesmíru. Nám šlo i o to, abychom se odlišili od různých okultistů, ostatně velmi vzdělaných, materialistického, ba i ateistického směru, kteří se vydávají za žáky a jediné představitele východní moudrosti. Theosofická společnost, kterou založili v Madrase, rychle rozšířila své větve po Evropě a Americe. To právě přimělo četné kabalisty, hermetiky, gnostiky, rosekruciány, martinisty a evropské mystiky, jejichž doktríny se v tolika podstatných bodech shodují, aby vztyčili spiritualistický prapor západní tradice.

mystickým symbolem opačného vývojového pohybu, který sublimuje postupné formy bytí k jakési mechanické spiritualizaci. Protože duch stále vyzařuje, aby sestoupil do hmoty, a hmota je neustále přetvořována z hlediska osvobození upoutaného ducha, který se snaží vystoupit, aby opět sestoupil, vystoupit, znova sestoupit a tak dále, donekonečna, nemůže již konkrétní objektivno být pojímáno jako ztuhlý, avšak vyčerpateľný příval potenciálního subjektivna; neboť živá příroda (udržovaná v rovnováze za ustavičného kolísání od pólu diferenciacie k pólu integrace a vice versa) přechází v pouhý dynamismus, kde dobro a zlo, jsouce nutné, nemohou být přičítány svědomí mravní bytosti, kde Parabrahman vysílá se stejnou lhostejností své výrony, aby zalidnil peklo diferencované hmoty, a znova pohřbívá do nebytí své dvojsmyslné podstaty činitele, uvedené v jeho vše pohlcující jednotu; tyto bytosti, které nadarmo hynuly, trpěly, zoufaly, pak zápasily a útokem dobývaly pochybné štěstí nirvány, aby je zase navrátily¹ po zdánlivém odpočinku, se znova vrhají do strastiplného objetí nezničitelné Maji, lidožroutky věčného, těžkého snu, která tvoří a znova požírá zřejmá zdání, nemohouc se jich nikdy nasytit, a která bez přestání zalidňuje království žalostného života a smrti, sama však nedojde nikdy ani života ani smrti.

Nám na západě je proti mysli, činí-li se z vesmíru stroj, z člověka otrok na mučidle a z Boha nevědomý původce věčného zla! Krajní důsledek, který lze velmi snadno vyvodit z indické syntézy,² je tento: Jestliže fyzický vesmír předpokládá existenci zla, pak zvěčnění prvního znamená též zvěčnění druhého.

V této věci, jak se zdá, samy exoterické křesťanské školy poskytují rozřešení, které člověku tak neškodí a méně se protiví jeho rozumu. Vyznávají-li totiž vzhledem k bezbožným absurdní dogma o věčných trestech, slibují alespoň spravedlivým spravedlnost, hlásajíce konec světa, to je – celkem vzato – nahodilý a přechodný ráz tohoto fyzického světa, kde zlo zuří bez rozdílu proti dobrým i zlým.³

Tato paralela mezi oběma esoterismy, západním a východním, kte-

¹ Namítne se nám, že bytosti, které dosáhly nirvány, neopustí již nebe své nečinné blaženosti, aby opět sestoupily na zápasné kosmického života. Odpovíme, že je to pouhé sofisma. Jestliže totiž tyto bytosti, úplně navracené v božskou jednotu, se v ní navždycky rozplynou, jsou nicméně účastny ustavičného rozčleňování, jemuž podléhá a bude podléhat tato jednota, aniž by bylo možno vyléčit tuto chorobnou nezdrželivost, nikoli již chronickou, nýbrž věčnou.

² Viz poznámku na str. 17

³ V tomto okamžiku uvažujeme v duchu (velmi omezeném) téhož exoterismu, který neuznává veliký zákon spravedlivého rozdělování, ovládající inkarnace; zato Indové znají tento zákon dokonale a vyučují jej pod jménem *karman*. Jenže nemají právo přečínovat jeho dosah a zevšeobecňovat jeho přísnou normu. Není nic nebezpečněj-